

Aluehallitus 18.12.2023 § 231

§ 231

Valmiussuunnitelman yleisen osan hyväksyminen

Valmistelijat ja lisätiedot (etunimi.sukunimi@luvn.fi):

Sam Vuorinen
Ihamäki Veli-Pekka
Suonperä Ville

Päätösehdotus

Hyvinvointialuejohtaja Svahn Sanna

Aluehallitus päättää hyväksyä valmiussuunnitelman yleisen osan liitteen mukaisesti.

Käsittely

Hyvinvointialuejohtajan ollessa estynyt, asia esitellään vs. hyvinvointialuejohtaja Markus Syrjäsen toimesta.

1. varapuheenjohtaja Guzenina saapui kokoukseen tämän asian käsittelyn aikana klo 12.06.

Jäsen Räsänen poistui kokouksesta tämän asian käsittelyn aikana klo 12.06.

Palvelulinjajohtaja Öberg ja johtava erityisasiantuntija Vehmas poistuivat kokouksesta tämän asian käsittelyn aikana klo 12.06.

Päätös

Aluehallitus hyväksyi päätösehdotuksen yksimielisesti.

Selostus

Valmius- ja turvallisuuslautakunta lausui kokouksessaan 21.11.2023 hallintosäännön 62 § mukaisesti aluehallitukselle valmiussuunnitelman yleisen osan luonnoksesta.

Lautakunta korosti ennakkollisen, linjakkaan ja järjestelmäpohjaisen riskienhallinnan merkitystä toiminnan jatkuvuuden turvaamiseksi. Lautakunta katsoi, että riskienhallinta tulee limittää kiinteäksi osaksi päivittäistoimintaa ja olemassa olevia prosesseja, kaikilla toiminnan tasoilla.

Lisäksi lautakunta kiinnitti huomiota kriittisen henkilöstön saatavuuden, osaamisen ja jaksamisen varmistamiseen osana oman toiminnan riskien minimoimista. Myös itse varautumistyötä tekevän henkilöstön riittävyys tulisi varmistaa. Edelleen lautakunta painotti varsin tietojärjestelmäsidoitettujen toiminnan häiriöttömyyden varmistamista.

Niin ikään lautakunta nosti esiin niin normaali- kuin häiriö- ja poikkeusoloissakin toimivan viestinnän ja tilannekuvan tuotannon merkitystä johtamisedellytysten ja päätöksenteon toteutumiseksi kaikissa turvallisuustiloissa.

Kaikkiaan lautakunta katsoi lausunnossaan valmiussuunnitelman yleisessä osassa annettavan kattavan kuvan kokonaisturvallisuuden hallinnasta hyvinvointialueella ja sen eri vaiheista; tunnistettuihin uhkiin varautumisesta, häiriötilanteiden ja poikkeusolojen varsinaisesta hallinnasta ja niistä toipumisesta. Valmiussuunnitelman yleinen osa ottaa lautakunnan mukaan riittävällä tasolla huomioon hyvinvointialueiden varautumisasetuksen (308/2023) sisältövaatimukset valmiuden säätelystä ja hälytysjärjestelyistä, tilannekuvasta, henkilöstö-, tila- ja materiaaliressurssien sekä tukipalveluiden toiminnan riittävyden varmistamisesta, yhteistyöstä, henkilöstön valmiuskoulutusten ja valmiusharjoitusten toteutuksesta ja seurannasta sekä viestinnästä. Valmiussuunnitelman katsottiin niin ikään laaditun säädetyllä tavalla riskiarvioperustaisesti.

Valmiussuunnitelman yleistä osaa muokattiin lautakunnan kokouksen jälkeen päättyneen sisäisen lausuntokierroksen perusteella, koskien muun muassa kriittisen henkilöstön, johtamisen ja päätöksenteon sekä tilannekuvan hallintaa. Muutokset olivat kokonaisuudessaan vähäisiä.

Toimivalta

Hallintosäännön § 41 kohdan 28 mukaan aluehallituksen tehtävänä on vastata valmiussuunnitelmin ja etukäteisvalmisteluin sekä muilla toimenpiteillä siitä, että hyvinvointialueen toiminta jatkuu mahdollisimman häiriöttömästi normaaliolojen häiriötilanteissa sekä poikkeusoloissa. Edellä mainitusta syystä on aluehallituksen tehtävänä päättää valmiussuunnitelman yleisestä osasta.

Liitteet

- 1 Valmiussuunnitelman yleinen osa
- 2 Valmius- ja turvallisuuslautakunnan lausunto valmiussuunnitelman yleisestä osasta 21.11.2023 § 30

Oheismateriaali

Tiedoksi

Päätöshistoria

Valmius- ja turvallisuuslautakunta 21.11.2023 § 30

§ 30

Valmistelijat ja lisätiedot (etunimi.sukunimi@luvn.fi):

Päätösehdotus

Pelastusjohtaja Ihamäki Veli-Pekka

Valmius- ja turvallisuuslautakunta päättää antaa lausuntonsa aluehallitukselle valmiussuunnitelman yleisestä osasta liitteen mukaisesti.

Käsittely

Asian käsittelyssä olivat mukana asiantuntijoina laatu- ja turvallisuusjohtaja Sam Vuorinen ja valmius- ja turvallisuuspäällikkö Ville Suonperä.

Esittelijän kokouksessa tekemä tekninen muutos liitteeseen on huomioitu pöytäkirjassa.

Päätös

Valmius- ja turvallisuuslautakunta hyväksyi päätösehdotuksen yksimielisesti.

Selostus

Terminologisesti varautumisella tarkoitetaan kaikkea sitä organisaation toimintaa, jolla varmistetaan tehtävien mahdollisimman häiriötön hoitaminen ja mahdollisesti tarvittavat tavanomaisesta poikkeavat toimenpiteet häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa. Toimenpiteitä ovat muun muassa valmiussuunnittelu, jatkuvuudenhallinta ja erilaiset ja -tasoiset etukäteisvalmistelut. Valmius on puolestaan kaiken varautumisen tuloksena saavutettu organisaation tila, jossa kyetään vastaamaan erilaisiin uhkiin (Kokonaisturvallisuuden sanasto, Sanastokeskus 2017).

Valmiuslain (1552/2011) 3. luvun 12 § säädetään julkishallinnon yleisestä varautumisveloitteesta. Sen mukaan valtioneuvoston, valtion hallintoviranomaisten, valtion itsenäisten julkisoikeudellisten laitosten, muiden valtion viranomaisten ja valtion liikelaitosten sekä hyvinvointialueiden ja hyvinvointiyhtymien, kuntien, kuntayhtymien ja muiden kuntien yhteenliittymien tulee valmiussuunnitelmin ja poikkeusoloissa tapahtuvan toiminnan etukäteisvalmisteluin sekä muilla toimenpiteillä varmistaa tehtäviensä mahdollisimman hyvä hoitaminen myös poikkeusoloissa.

Hyvinvointialueista annetun lain (611/2021) 17. luvun 50 § kertaa valmiuslain yleisen varautumisveloitetta korostaen, että hyvinvointialueen on valmiussuunnitelmin ja normaaliolojen häiriötilanteissa tai poikkeusoloissa tapahtuvan toiminnan etukäteisvalmisteluin sekä muihin toimenpitein huolehdittava siitä, että sen toiminta jatkuu mahdollisimman häiriöttömästi normaaliolojen häiriötilanteissa sekä poikkeusoloissa. Saman luvun 49 § ulottaa varautumisvelvollisuuden myös hyvinvointialuekonserniin siten, että konserniohjeessa tulee antaa tarpeelliset määräykset muun muassa hyvinvointialuekonsernin valmiussuunnittelusta, varautumisesta ja näiden yhteensovittamisesta konsernitason tasoisesti.

Edelleen 3. luvun 14 § edellyttää neuvotteluja hyvinvointialueen ja alueen kuntien välillä vähintään valtuustokausittain hyvinvointialueen tehtävien hoitamiseen liittyvästä yhteistyöstä, tavoitteista ja työnjaosta. Neuvottelussa voidaan sopia ainakin yhteistyön edellyttämistä yhteistoimintarakenteista, toimintamalleista sekä yhteistyön edellyttämästä tiedonkulusta, myös varautumisessa.

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (612/2021) tarkoittaa edelleen mainittua hyvinvointialueen varautumisvelvollisuutta. Sen mukaan valtuustokausittain asetettavien sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnallisten tavoitteiden ohessa tulee asettaa tavoitteet myös alueellisen ja valtakunnallisen valmiuden ja varautumisen toteuttamiseksi.

Tämän jatkeena samaan sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistyöalueeseen kuuluvien hyvinvointialueiden on tehtävä valtuustokaudelle yhteistyösopimus, johon tulee ottaa tarkemmat kirjaukset myös

häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin varautumisesta. Uudenmaan alueella HUS-yhtymälle on lisäksi säädetty koordinoituvuutta yhtymän itsensä ja hyvinvointialueiden varautumisen ylläpitävissä koordinoinnissa. Lisäksi yliopistolista sairaalaa ylläpitävällä hyvinvointialueella ja HUS-yhtymässä tulee yhteistyöalueen tilannekuvan luomista ja ylläpitämistä varten olla sosiaali- ja terveydenhuollon valmiuskeskus, jolle alueen hyvinvointialueet ovat velvoitettuja tilannekuvaansa tuottamaan. Valmiuskeskuksen toiminnasta tulee ottaa kirjaukset myös mainittuun yhteistyösopimukseen.

Jokaiselle hyvinvointialueelle on myös itselleen kirjattu vahva yhteistyövelvoite varautumisessa alueensa kuntien ja yhteistyöalueensa muiden hyvinvointialueiden kanssa. Niin ikään laki korostaa monituottajamallissa erityisesti häiriöttömyyden varmistamista tukevia kirjauksia hyvinvointialueen ja yksityisen palveluntuottajan välisissä sopimuksissa. (Em. § 15, 22, 36–37, 50–51).

Pelastustoimen järjestämisestä hyvinvointialueella säädetään hyvinvointialueesta (611/2021) ja pelastustoimen järjestämisestä annetussa laissa (613/2021) ja pelastuslaissa (379/2011), sekä niitä tarkentaviin säädöksiin, asetuksiin ja ohjeisiin. Hyvinvointialue päättää, millä tavoin pelastuslaitos huolehtii sille säädetyistä varautumisvelvoitteista, kuten esimerkiksi varautumisesta onnettomuuksien torjuntaan sekä toimintaan onnettomuus- ja vaaratilanteissa sekä onnettomuuksien seurausten rajoittamisessa. Länsi-Uudenmaan pelastuslaitoksella on oma valmiussuunnitelmansa, joka yleisesti on yhteismitallinen hyvinvointialueen valmiussuunnittelun kanssa.

Edellä referoitua sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain sisältöä on tarkennettu valtioneuvoston asetuksella hyvinvointialueiden varautumisesta sosiaali- ja terveydenhuollon häiriötilanteisiin 308/2023 (sote-varautumisasetus). Asetuksessa otetaan verrattain tarkasti kantaa hyvinvointialueiden varautumiseen, jonka tulee perustua kansallisen, alueellisen ja paikallisen riskiarvion sisältöön. Niin ikään alueet veloitetaan perustamaan yhteistyöryhmät ohjaamaan ja yhteen sovittamaan hyvinvointialueen sosiaali- ja terveydenhuollon valmiutta ja varautumista 30.6.2023 mennessä. Asetuksessa annetaan myös minimivaatimus yhteistyöryhmän substanssijäsenille.

Edelleen alueet veloitetaan yllä mainitun sopimusvarautumisen hengessä sopimaan niistä menettelyistä, joilla sopimustuottajat keräävät ja toimittavat oman palvelunsa tilannekuvansa järjestäjätaholle, sekä ilmoittamismenettelyistä häiriötilanteissa sekä sopimustuottajilta edellytettävästä jatkuvuuden hallinnan suunnitelmasta.

Lisäksi hyvinvointialueelle itselleen annetaan velvollisuus laatia valmiussuunnitelma 31.12.2023 mennessä, huomioiden sen yhteensopivuus riittävältä osin ja pelastuslaitoksen, kuntien ja yhteistyöalueen muiden hyvinvointialueiden kanssa.

Hyvinvointialueen hallintosäännön 62 § mukaan valmius- ja turvallisuuslautakunnan strategisena vastuualueena on hyvinvointialueen kokonaisturvallisuus. Lautakunta seuraa ja arvioi hyvinvointialueen riskienhallintaa, pelastustoimea sekä palvelujärjestelmän toimivuutta turvallisuusnäkökulmasta. Lisäksi saman kohdan 2. momentin 2. kohdassa tarkennetaan tehtäväksi lausua aluehallitukselle valmiussuunnitelmista ja häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin varautumisen etukäteisvalmisteluista.

Hallintosäännön 41 § mukaan aluehallituksen tehtävänä on puolestaan vastata hyvinvointialueen kokonaisturvallisuuden hallinnasta, vastata valmiussuunnitelmin ja etukäteisvalmisteluin sekä muilla toimenpiteillä siitä, että hyvinvointialueen toiminta jatkuu mahdollisimman häiriöttömästi normaaliolojen häiriötilanteissa sekä poikkeusoloissa ja valvoa, että turvallisuus- ja varautumisjärjestelyt toimeenpannaan ohjeistuksen mukaisesti sekä antaa osana sisäisen valvonnan raportointia sekä toimintakertomuksessa tiedot turvallisuus- ja varautumisjärjestelyistä, keskeisistä johtopäätöksistä sekä myös selvityksen merkittävimmistä turvallisuuteen ja varautumiseen liittyvistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä.

Hyvinvointialueen hallintosäännön 62 § mukaisesti valmius- ja turvallisuuslautakunta lausuu aluehallitukselle valmiussuunnitelman yleisestä osasta.

Liitteet
Oheismateriaali
Tiedoksi
Päätöshistoria